

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ VE FEN BİLGİSİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİM PSİKOLOJİSİ DERSİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

İlhan İLTER¹

Özet

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmen adaylarının eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşlerini cinsiyet, mezun olunan lise türü, öğrenim görülen bölüm ve öğretim durumu ve eğitim kitaplarını okuma durumları gibi değişkenler açısından görüş değerlendirme ölçeğinde belirlenen faktörlere göre incelemektir. Tarama modelinin kullanıldığı bu çalışma betimsel niteliktedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve öğrencilerin eğitim psikolojisi dersine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik görüş değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü 1.sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler istatistiksel teknikler kullanılarak çözümlenmiştir. Öğrencilerin derse yönelik görüşlerinin “ilgi-sevgi” ve “gereklilik-önem” faktör boyutlarında olumlu olduğu, “endişe-korku” faktör boyutunda ise düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim psikolojisi, öğretmenlik mesleği, öğretmen, öğretmen tutumu

¹Öğretim Görevlisi, Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim A.B.D;
iilter@bayburt.edu.tr

EXAMINATION IN TERMS OF FACTORIAL OPINIONS OF PRIMARY SCHOOL AND SCIENCE EDUCATION TEACHER CANDIDATES TOWARDS EDUCATIONAL PSYCHOLOGY LESSON

Abstract

The purpose of this research is to examine primary school and science education teacher candidates' opinions towards educational psychology course in terms of gender, type of graduated high school, education department and reading of educative books by using variables according factors determined in the scale. This study is descriptive character because the screening model is used. The personal information form and a scale of opinion evaluation towards this course are used as a data collection tool. The sample of research was consisted of 1st year students of department of Elementary School Education and Elementary Science Education at Education Faculty at the Bayburt University. In the research, the data is obtained by using statistical techniques. It's been revealed that student's opinions were positive in love-interest and importance-requirement of factor dimensions, in fear-anxiety of factor dimension were low.

Key Words: *Educational Psychology, teaching profession, teacher.*

GİRİŞ

Biyolojik ve soysal bir varlık olan insan çevresine uyum sağlamaya ve kendi içinde dengeli bir gelişim göstermeye çabalamaktadır. Psikoloji bilimi de elde ettiği yasaları bireylere uygulayarak onların davranışlarını açıklayabilmek, önceden kestirebilmek ve kontrol edebilme amacını taşımaktadır. Bu amaç, bireyin gelişim ve uyum sürecinde yardımcı olabilecek önemli bir etkiye sahiptir. Bilindiği üzere, günümüzde psikoloji biliminin bulgularından farklı alanlarda yararlanılmaktadır. Zira eğitim, tıp, endüstri, ekonomi, sosyoloji alanlarında psikolojik bilgilerin kullanımı bireylerin daha başarılı olmasını sağlamaktır. Büyüme, gelişme, yetenek, ilgi, zekâ, heyecan, bellek, düşünme, öğrenme konularından elde edilen psikolojik bilgilerin özellikle eğitim alanında kullanılmasıyla bu alanda başarının yükselmesi söz konusu olmakta, daha sağlıklı ve modern bir eğitim anlayışı ortaya çıkmaktadır (Gage ve Berliner, 1988 Akt. Ersanlı, 2007). Eğitim sürecinde, program, fiziksel - teknolojik koşullar ve öğrenci gibi unsurların yanında, süreci planlayıp uygulama ve değerlendirmesi gibi etkisi sebebiyle öğretmen faktörü dikkat çekmektedir. Bu nedenle öğretmen ve öğretmen eğitimi öncelikle duyarlı olunması gereken bir konudur. Bu noktada öğretmenlerin eğitimine ve yetiştirilmesine özen gösterilmesi gerekmektedir. Nitekim öğretmen eğitimine gösterilen özen geleceğe gösterilen özenle eş değerdir, çünkü bugünün öğretmenleri geleceği hazırlamaktan sorumludurlar. Bu anlamda öğretmen ve öğretmen eğitimi özen göstermeyen bir toplumun geleceğine özen göstermediği nitelendirilebilir (Kaya, vd., 2007).

Bir öğretmeni “iyi” yapan özellikler nelerdir? Sorusuna cevap arandığında, Erden ve Akman (2011) iyi bir öğretmeni şu şekilde ifade etmiştir: İyi bir öğretmen, canlandırıcı model, kişiden kişiye değişmekle birlikte genellikle akla gelen model konu alanını çok iyi bilen ve bildiklerini öğrenciye etkili bir biçimde aktaran, öğrenciyi anlayan, onun ihtiyaç ve beklentilerine uygun eğitim ortamlarını düzenleyen, öğrenciyi çalışmaya karşı güdüleyen, öğrencilerin birbirinden farklı olduğunu kabul edip her öğrenciyle ayrı ayrı ilgilenen, öğrenciyi rehberlik eden, onun sorunlarının farkında olan ve elinden geldiğince yardım eden, öğrencisini ve öğretmeyi seven kişidir.

Başaran’a (1992) göre ise; iyi öğretmen, öğrencilerin davranışlarını üzerinde çalışan, eğittiği her öğrencisinin önceden belirlenen amaçlara ulaşmasına yardımcı olan ayrıca onların istenilen davranışlara sahip birer kişi olmasını sağlayan öğretmendir. Genel olarak her kademedeki ve öğretimde görev yapacak olan öğretmenler için ilgili düzeye uygun mesleki ve alan yeterlilikleri söz konusu olmasına rağmen öğretme-öğrenme sürecinde öğretmenlere tanımlanan rol genel olarak aynıdır. İlgili düzeyler için hedef kitle, içerik, ortamsal faktörler her ne kadar farklılık gösterse de öğretmenlik mesleğinin doğası genel olarak aynı kalmaktadır. Öğretmenliğe ilişkin modern bulgular ve

toplumun öğretmenlere yüklediği roller her kademedeki öğretim süreci ile belli birtakım yeterliklere ve kişisel niteliklere sahip olmayı öğretmenlerde zorunlu kılmaktadır (Taşpınar, 2007). Öğretmen eğitime ve niteliklerine bakıldığında ise, genel kültür, alan eğitimi ve öğretmenlik meslek bilgisi ve becerileri boyutları bakımından incelendiği bilinmektedir. Bu boyutlardan biri olan öğretmenlik meslek bilgisi eğitiminin nihai amacı, öğretmenlere öğretmenlik formasyonunun ve sanatının öğretilmesinin kazandırılmasıdır. Bu amaçla öğretmen adaylarına öğretmen yetiştiren kurumlarda çeşitli dersler okutulmaktadır. Bu derslerden biri de “Eğitim Psikolojisi” dersidir. Bu dersin temel amacı, öğretmenlere eğitim sürecinde işledikleri ham madde olan öğrencilerin gelişimsel özellikleri ve öğrenme süreçleri hakkında bilgi vermektir. Nitekim öğretmenlik mesleği, insan psikolojisine ilişkin derin bir bilgi ve anlayış gerektirir. Eğitimde sorumlu olduğumuz çocuk ve gençlerimizin gelişimsel özelliklerini onların neyi, ne zaman ve hangi süreçlerde nasıl öğrendiklerini bilmeden nasıl öğretmen olunabilir ki? İşte bu noktada eğitim psikolojisi, öğretmenlik mesleğinin davranış temellerini açıklamaya çalışır. Bu temel ne kadar güçlü, sağlam ve bilimsel bilgilerle desteklenirse öğretmenlik davranışları o da o denli etkili olacaktır (Kaya, vd., 2007).

Eğitim psikolojisi, çağdaş psikolojinin, öğrencilerin eğitilmesinde ve yetiştirilmesinde rol oynayan, öğrenme süreçlerini ve karşılaşılan psikolojik problemleri inceleyen kuramsal ve uygulamalı bir disiplindir. Eğitim psikolojisi; öğrencilerin zihinsel gelişimi, yetenek ve öğrenme düzeylerinin belirlenmesi, yaratıcılık süreçleri gibi öğrenmede rol oynayan çeşitli unsurlarla ve öğrencilerle öğretmenler arasındaki etkili iletişimi tespit eden güdüleyici güçlerle ilgilenmektedir. Öğrenmenin en verimli düzeye ulaşmasını amaçlayan eğitim psikolojisi, hem deneysel hem uygulamalı bir psikoloji dalıdır (Gibson ve Chandler, 1998 Akt. Ersanlı, 2007). Eğitim Psikolojisi, eğitim ile arasındaki ilişkiler üzerinde durur, bu konuda araştırmalar yapar, elde ettiği bulgularla eğitime yardımcı olmaya çalışır, özellikle öğrenmeyi etkili ve verimli hale getirmeyi amaç edinir (Tanrıöğen, vd., 2007). Kaya, vd., (2007)’ne göre, Eğitim Psikolojisi, öğretmen adaylarının başarılı olabilmeleri için onlara gerekli olan insan gelişimlerini destekleyebilmeleri ve sınıf yönetiminde başarılı olabilmeleri için gerekli olan insan gelişimine, değişimine ve öğrenmesine ilişkin ihtiyaç duyabilecekleri bilgi, yaklaşım ve tutumları kazandıran bir derstir. Bacanlı (2007) ise eğitim psikolojisini, öğretmenlik formasyonu dersleri arasında “demirbaş” bir ders niteliğinde olduğunu belirterek bütün öğretmenlik formasyonlarında bu dersin yerini aldığı ifade etmiştir. Dönmezler’e (1997) göre, Eğitim Psikolojisi; öğrenme süreci, öğrenmeyi etkileyen etkenler, öğrenci, öğretmen, sınıf içi kişilerarası süreçler, öğrenme ürünleri gibi konularla ilgilenen; öğrenmelerin ders planlarını hazırlanmasından, değerlendirme sürecine kadar gerçekleştirdikleri tüm etkinlikleri yerine getirmede başarılı olmalarını sağlayan, uygulamaya yönelik pratik bilgiler veren bir derstir. Selçuk (2008) eğitim psikolojisini, öğrencilerin tanınması, öğrencilerin gerçekleştireceği hedef davranışların saptanması, öğrencileri hedef davranışlara ulaştıracak öğrenim

görevlerinin seçilmesi, öğrenme ortamlarının hazırlanması, öğrenmenin gerçekleştirilmesi ve öğrenme ortamlarının hazırlanması, öğrenmenin gerçekleştirilmesi, ölçülmesi ve değerlendirilmesi ile doğrudan ilgili bir bilim dalı olarak ifade etmiştir. Cevizci'ye (2010) göre ise, Eğitim Psikolojisi, insan davranışlarını çok yönlü inceleyen, psikolojinin esas itibarı ile insan davranışının istenilen doğrultuda değiştirilmesini veya geliştirilmesini amaçlayan eğitim alanına uygulanış şekli ya da türüdür. Yavuz (1986) eğitim psikolojisinin çocuğun hazır bulunduğu yaşayışlarının (kavramlar, düşünceler, beklentiler, korkular vb.) nasıl oluştuğunu, onların ferdi şekillenmelerinde, sağlaştırmalarında ve sınırlandırmalarında hangi şartların yattığını ve hangi temelden hareketle eğitilecek kimselere gerçeğe uygun görüşleri ve tutumları takdim ettiğini ifade etmiştir. Ona göre pedagojik düşüncelerde yardımcı olmak üzere eğitim psikolojisi hayatın gelişme aşamalarına büyük bir değer vermektedir. Eğitim psikolojisinin öğretmenlik mesleğinin kavramsal temelleri oluşturması bakımından son derece önemli bir ders olduğunu belirten Selçuk (2008), bu derste edinilen kuramsal bilgilerin öğretmen adaylarının kurgulayacağı zihinsel modellere temel teşkil ettiğini ve geliştirilen modellerin ise meslek hayatında gerçekleştirilecek uygulama stratejilerine ana kaynak oluşturduğunu ayrıca ifade etmiştir. Sonuç olarak, Eğitim Psikolojisi, öğretmen ve öğretmen adaylarına olduğu kadar çocuğun gelişim ve öğrenme sürecini öğrenip onun gelişimine yardımcı olmak isteyen tüm anne ve babalara; dünyada var olma, gelişme ve yaşamayı öğrenme sürecini merak eden ve bu süreci olumlu yönde etkileyerek kendisini geliştirmek isteyen herkese yararlı bir ders olarak bilinmektedir (Yeşilyaprak, 2009).

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının Eğitim Psikolojisi dersine ilişkin görüşlerinin faktöriyel açıdan bazı değişkenlerle ilişkisini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. Kaptan'a (1998) göre, tarama modeli araştırma ile öğretmenler, öğrenciler ve yöneticiler hakkında bilgi toplamak, bunları değişkenlerle olan ilişkileri yönünden incelemek kolay olmaktadır.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2010–2011 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarı Dönemi Bayburt Üniversitesi Bayburt Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümündeki 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu bölümlerde okuyan 144'ü kız ve 85'i erkek olmak üzere yansız olarak seçilen toplam 229 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşlerini cinsiyet, mezun olunan lise türü, öğrenim görülen bölüm, öğretim durumu ve eğitim kitaplarını okuma durumları gibi değişkenlere göre faktöriyel açıdan belirlemektir.

Verilen Analizi ve Toplanması

Araştırmacı tarafından, araştırma grubu üzerinde etkili olabileceği düşünülen bağımsız değişkenler göz önüne alınarak, öğrencilere yönelik olmak üzere kişisel bilgi formu geliştirilmiştir. Öğrenci Kişisel Bilgi Formu: Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, eğitim psikolojisine ilişkin görüşleri üzerinde etkisi olabileceği düşünülen bağımsız değişkenlerle ilgili 6 sorudan oluşmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin eğitim psikolojisine ilişkin görüşlerini etkileyebilecek ve bunlarla paralel karşılaştırma yapılabilecek faktörler, öğrencilere ait; cinsiyet, mezun olunan lise türü, öğrenim görmekte oldukları bölüm ve öğretim durumu ve son olarak eğitim kitaplarını okuma durumları olarak belirlenmiştir. İkinci bölümde ise öğrencilerin eğitim psikolojine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla 50 görüş maddesinden oluşan görüş değerlendirme ölçeği yer almaktadır. Araştırmada öncelikle literatür taraması yapılmış, literatürden ve öğrencilerden alınan görüşlere dayalı olarak ilgi, sevgi, endişe, kaygı ve dersin gerekliliği, işlevi ve önemine ilişkin görüş cümlelerinden oluşan taslak görüş değerlendirme ölçek formu hazırlanmıştır. Araştırmadaki öğrencilerden elde edilen veriler görüş değerlendirme ölçeğinin maddeleri 5 Likert tipine uygun olarak “tamamen katılıyorum” =5, “katılıyorum” = 4, “kısmen katılıyorum” =3, katılmıyorum=2, hiç katılmıyorum =1 biçiminde derecelendirilmiştir. Bu maddelerin analizinde istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Maddeler yorumlanırken tamamen katılıyorum seçeneğine 5,00-4,21, katılıyorum seçeneğine 4,20-3,41, kısmen katılıyorum seçeneğine 3,40-2,61, katılmıyorum seçeneğine 2,60-1,81, hiç katılmıyorum seçeneğine 1,80-1,00 arası puanlar verilmiştir. Araştırmadaki öğrencilerden elde edilen veriler SPSS 15.0 programında işlenmiştir. Verilerin çözümlemesinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar için t-testi, gruplar arası karşılaştırmalarda varyans analizi (ANNOVA) yapılmıştır. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında ortaya çıktığını belirlemek amacıyla Scheffe testinden faydalanılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında ise $p=0,05$ anlamlılık düzeyi temel alınmıştır.

Hazırlanan görüş değerlendirme taslak ölçeği kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla uzman görüşlerine sunulmuştur. Büyüköztürk (2003) uzman yargısını kapsam geçerliliğinin sağlanmasına mantıklı bir yol olarak ifade etmiştir. Uzman yargısı doğrultusunda görüş değerlendirme taslak formu düzeltilerek son şekli verilmiştir. Pilot uygulaması için taslak görüş ölçeği her iki bölümde rastgele seçilen 50 toplamda 100 öğrenciye uygulanmıştır.

30'u olumlu, 20'si olumsuz görüşün yer aldığı ölçeğin ilk analizinden yapılan faktör analizi sonucunda 14 madde çıkarılmış ve 36 madde işler halde bulunmuştur. Büyüköztürk faktör analizinin ölçme araçlarının yapı geçerliliği test etmede kullanılan bir yol olarak ifade etmiştir. Bu amaçla öncelikle faktör analiz işlemlerinin uygulanabilirliğini ortaya koyan Bartlett ve KMO testi değerlendirilmesi gerekmektedir (Büyüköztürk,2005). Yapılan faktör analizi sonucunda görüş değerlendirme taslak ölçeğin Bartlett testi 3195,956 olarak anlamlı bulunmuştur. Formun tüm olarak KMO değeri 0,70 olarak tespit edilmiştir. Ortaya çıkan bu değerler faktör analizinin uygun olduğunu göstermektedir. Daha sonra kalan 36 madde için yapılan ikinci faktör analizi sonucunda madde toplam korelasyonu 0.35'in altında kalan ve eksi değere sahip olan 6 madde ölçekten çıkarılmış, faktör yükü 0,35 ve üzerinde olan maddeler ile ölçeğe son şekli verilmiştir (Büyüköztürk, 2002).Yapılan ikinci faktör analizi sonucunda ise KMO değeri, 908; Bartlett Testi, 63337,104 olarak bulunmuştur. Bartlett testinin sonucu 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Faktör analizi sonucunda araştırmacı tarafından derse ilişkin görüş maddelerinden 3 faktör tespit edilmiştir. Bu faktörlerden biri eğitim psikolojisi dersine yönelik "İlgi-Sevgi Boyutu" ikincisi; "Endişe-Korku Boyutu" ve üçüncüsü; dersin "Gereklilik-Önem Boyutu" 'dur. Ölçeğin uygulanmasıyla elde edilen puanların güvenilirliği Cronbach Alpha güvenilirlik formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Bu ölçeğin tüm olarak Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı ,835 olarak bulunmuştur. Görüş değerlendirme ölçeğinin ilgi - sevgi alt boyutuna ilişkin güvenilirlik katsayısı, ,871 endişe - korku alt boyutuna ilişkin güvenilirlik katsayısı ,873 ve gereklilik-önem alt boyutuna ilişkin güvenilirlik katsayısı ise ,778 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu sonuçlar, görüş değerlendirme ölçeğinin güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara göre, geçerli ve güvenilir bir ölçek elde edilmiştir. Geçerli-güvenirlik çalışması yapıldıktan sonra elde edilen ölçek esas uygulama için iki bölümde öğrenim gören toplam 229 öğrenciye uygulanmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırma sorularının cevapları yapılan istatistiksel analizler sonucunda elde edilmiş ve çalışmaya dâhil edilen her alt problem ayrı ayrı incelenmiş ve ilgili tablo ilgili alt problemin altında yer almıştır. Çalışmada öğrencilerin eğitim psikolojisi dersine yönelik görüş puanları ortalaması $Ort.=3,50$ olarak bulunmuştur. Bu değer ölçekten alınabilecek en fazla puanın 5,00 olduğu düşünüldüğünde; öğrencilerin eğitim psikolojisi dersine yönelik görüş puanlarının çok yüksek olmadığı, ancak katılıyorum derecesinde olup olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bu derse ilişkin görüşlerinin olumlu yönde olması mesleki ve akademik anlamda da öğrencilere verimlilik sağlayacağı şeklinde yorumlanabilir.

Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

1. Cinsiyet Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Bulgular

Araştırmada alt problemlere bağlı olarak öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Eğitim Psikolojisi Dersine İlişkin Görüşlerinin Faktör Bazında İstatistiksel Değerleri

Faktörler	N	Ort.	SS
1. İlgi*Sevgi	229	45,79	5,35
2. Endişe*Korku	229	32,24	9,77
3. Gereklilik*Önem	229	43,71	4,26

Tablo 1’de görüldüğü gibi, öğrencilerin eğitim psikolojisi dersine ilişkin görüşlerinin faktöriyel açıdan aritmetik ortalama değerleri verilmiştir. Faktörlerin toplam yükleri incelendiğinde; birinci faktör olan ilgi*sevgi boyutunun aritmetik ortalaması Ort.=45,79; ikinci faktör endişe*korku boyutunun aritmetik ortalaması Ort.=32,24 ve üçüncü faktör gereklilik*önem boyutunun aritmetik ortalaması Ort.=43,71 olarak belirlenmiştir. Elde edilen veriler ışığında, öğrencilerin derse ilişkin görüşlerinin faktöriyel analizinde ilgi*sevgi ve gereklilik*önem boyutlarının ortalama değerlerinin birbirlerine yakın olduğu ve endişe*korku boyutuna göre daha yüksek ortalama değerlerine sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuçlardan öğrencilerin eğitim psikolojisi dersine olan görüşlerinin olumlu, kaygı düzeylerin ise düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Eğitim Psikolojisi Dersine Olan Görüşlerinin Faktöriyel Açısından Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

Faktörler	Cinsiyet	N	Ort.	SS
İlgi*Sevgi	Kız	144	46,28	5,47
	Erkek	85	43,97	5,07
Endişe*Korku	Kız	144	31,72	9,96
	Erkek	85	33,43	9,45
Gereklilik*Önem	Kız	144	45,95	4,23
	Erkek	85	43,30	4,29

Tablo 2’de öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre eğitim psikolojisi dersine ilişkin görüşlerinin faktör boyutlarının ortalamaları incelendiğinde, kız öğrencilerin Sevgi*İlgi boyutunda (Ort. =46,28) ve Gereklilik*Önem boyutunda (Ort.=45,30) erkeklere göre daha yüksek aritmetik ortalamalara sahip olduğu anlaşılmaktadır. Yine tabloda Endişe*Korku boyutunda ise Ort. =31,72 aritmetik ortalama ile kızların erkeklerden (Ort. =33,43) daha az orta-

lamaya sahip olduğu görülmektedir. Buna göre öğrencilerin cinsiyetleri ile bu derse ilişkin görüş ortalamaları arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla t-testi uygulanmış ve bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Eğitim Psikolojisi Dersine Yönelik Görüşlerinin Faktör Boyutunda t-Testi Analizi Sonuçları

Faktörler	Değişimin kaynağı	t	p	Ort.
İlgi*Sevgi	Gruplar arası	1,796	,069	1,30
	Gruplar içi	1,831		
Endişe*Korku	Gruplar arası	,967	,334	1,29
	Gruplar içi	,980		
Gereklilik*Önem	Gruplar arası	1,120	,084	,65
	Gruplar içi	1,116		

Tablo 3'te görüldüğü gibi, cinsiyet değişkeni açısından öğrencilerin eğitim psikolojisi dersine ilişkin görüşlerinin faktöriyel boyutları arasında $p=0,05$ önem düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Ancak kız öğrencilerin bu derse ilişkin görüşlerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu; ilgi, sevgi, önem ve dersin gerekliliği konusunda daha olumlu düşüncükleri anlaşılmaktadır. Erkeklerin ise bu derse ilişkin kaygılarının kızlara göre yüksek olduğu da yine tabloda ortaya çıkmaktadır.

2. Öğrenim Görülen Bölüm Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Bulgular

Araştırmada alt problemlere bağlı olarak öğrencilerin öğrenim görülen bölüm değişkenine göre eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Eğitim Psikolojisi Dersine Yönelik Görüşlerinin Faktöriyel Açıdan Okudukları Bölümlere Göre İstatistiksel Dağılımı

Faktörler	Bölüm	N	Ort.	SS
İlgi*Sevgi	Sınıf Öğretmenliği	425	,671	,317
	Fen Bilgisi Öğrenmenliği	449		
Endişe*Korku	Sınıf Öğretmenliği	008	,994	,011
	Fen Bilgisi Öğrenmenliği	008		
Gereklilik*Önem	Sınıf Öğretmenliği	-642	,504	,-381
	Gruplar içi	-670		

Tablo 4'te öğrencilerin okudukları bölümlere göre eğitim psikolojisi dersine olan görüşlerinin faktöriyel açıdan boyutlarının ortalamaları veril-

miştir. Faktöriyel açıdan ortalamalara bakıldığında ise, bölümlerin ortalama değerlerinin birbirlerine çok yakın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin okudukları bölümlere göre, faktöriyel açıdan bu derse ilişkin görüş ortalamaları arasında fark olup olmadığını ortaya koymak için t-testi uygulanmış ve sonuçlar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Okudukları Bölümlere Göre Eğitim Psikolojisi Dersine Yönelik Görüşlerinin Faktör Boyutunda t-Testi Analizi Sonuçları

Faktörler	Değişimin Kaynağı	t	p	Ort.
İlgi*Sevgi	Gruplar arası	434	,665	,309
	Gruplar içi	438		
Endişe*Korku	Gruplar arası	698	,486	,905
	Gruplar içi	704		
Gereklilik*Önem	Gruplar arası	562	,574	,319
	Gruplar içi	564		

$p > 0,05$

Tablo 5'te görüldüğü gibi, öğrencilerin okudukları bölüm değişkenine göre eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşlerinin faktöriyel boyutları arasında $p=0,05$ önem düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Buna göre öğrencilerin okudukları bölümlerinin eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşlerinin oluşmasında anlamlı bir etki yaratmadığı nitelendirilebilir.

3. Öğretim Durumu Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Bulgular

Araştırmada alt problemlere bağlı olarak öğrencilerin öğretim durumu değişkenine göre eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Eğitim Psikolojisi Dersine Yönelik Görüşlerinin Faktöriyel Açısından Öğrenim Görmekte Oldukları Öğretim Durumlarına Göre İstatistiksel Dağılımı

Faktörler	Bölüm	N	Ort.	SS
İlgi*Sevgi	Normal	88	46,01	4,65
	İkinci Öğretim	141	45,69	5,71
Endişe*Korku	Normal	88	32,33	10,04
	İkinci Öğretim	141	32,32	9,70
Gereklilik*Önem	Normal	88	43,46	3,84
	İkinci Öğretim	141	43,85	4,50

Tablo 6' da öğrencilerin okudukları bölümlerin öğretim durumuna göre eğitim psikolojisi dersine olan görüşlerinin faktöriyel ortalamaları verilmiştir.

Ortalamalara bakıldığında ise, öğrencilerin bölümlerin öğretim durumlarının ortalama değerlerinin faktöriyel açıdan birbirlerine çok yakın olduğu görülmektedir. Ortalamalar arasında fark olup olmadığını ortaya koymak için de-ğişkene t-testi analizi uygulanmış ve sonuçlar aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Okudukları Bölümlerin Öğretim Durumlarına Göre Eğitim Psikolojisi Dersine Yönelik Görüşlerinin Faktör Boyutunda t-Testi Analizi Sonuçları

Faktörler	Değişimin Kaynağı	t	p	Ort.
İlgi*Sevgi	Gruplar arası	425	,671	,317
	Gruplar içi	449		
Endişe*Korku	Gruplar arası	008	,994	,011
	Gruplar içi	008		
Gereklilik*Önem	Gruplar arası	-642	,504	,-381
	Gruplar içi	-670		

$p > 0,05$

Tablo 7’de görüldüğü gibi, öğrencilerin öğrenim görmekte olduğu bölümlerin öğretim durumlarına göre eğitim psikolojisine dersine olan görüşlerinin faktöriyel boyutları arasında $p=0,05$ önem düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır.

4. Mezun Olunan Lise Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Bulgular

Araştırmada alt problemlere bağlı olarak öğrencilerin mezun olunan lise türü değişkenine göre eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Eğitim Psikolojisi Dersine Yönelik Görüşlerinin Faktöriyel Açıdan Ortalamalarının Mezun Olduğu Lise Türüne Göre Dağılımı

Faktörler	Mezun Olunan Lise Türü	N	Ort.	SS
İlgi*Sevgi	Genel Lise	153	45,64	4,96
	Anadolu Öğretmen Lisesi	13	46,33	5,46
	Anadolu Lisesi	53	46,41	6,36
	Diğer	10	45,05	5,42
	Toplam	229	183,43	22,29
Endişe*Korku	Genel Lise	153	31,87	9,45
	Anadolu Öğretmen Lisesi	13	31,00	6,51
	Anadolu Lisesi	53	32,24	10,82
	Diğer	10	31,23	9,77
	Toplam	229	126,32	36,56

Faktörler	Mezun Olunan Lise Türü	N	Ort.	SS
Gereklilik*Önem	Genel Lise	153	43,24	3,96
	Anadolu Öğretmen Lisesi	13	44,66	4,84
	Anadolu Lisesi	53	44,92	4,807
	Diğer	10	43,88	4,456
	Toplam	229	176,71	18,068

Tablo 8’de öğrencilerin mezun olduğu lise türüne göre eğitim psikolojisi dersine olan görüşlerinin faktöriyel boyutlarının ortalamaları verilmiştir. Tabloda öğrencilerin mezun olunan lise türüne göre ortalama değerlerinin faktöriyel açıdan birbirlerine çok yakın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin mezun olduğu lise türüne göre bu derse ilişkin görüş puanları ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü Varyans analizi ile test edilmiş ve sonuçlar tablo 8’ de gösterilmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin Mezun Olduğu Lise Türüne Göre Eğitim Psikolojisi Dersine Yönelik Görüşlerinin Faktör Boyutunda Varyans Analizi (ANNOVA) Sonuçları

Faktörler	Değişimin Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	p	F
İlgi*Sevgi	Gruplar arası	34,676	7,81	,753	,400
	Gruplar içi	6496,084	1,286		
	Toplam	6530,76			
Endişe*Korku	Gruplar arası	93,106	8,97	,810	,322
	Gruplar içi	21711,706	1,354		
	Toplam	21804,81			
Gereklilik*Önem	Gruplar arası	117,702	5,78	,089	,450
	Gruplar içi	4020,848	1,56		
	Toplam	4138,55			

$p > 0,05$

Tablo 9 incelendiğinde, öğrencilerin mezun olduğu lise türü değişkenine göre yapılan istatistiksel analizler sonucunda farkın testine ilişkin bulunan F değerleri $p=0,05$ önem düzeyinde anlamlı değildir. Ancak tabloya bakıldığında Anadolu öğretmen ve Anadolu liselerinden mezun olan öğrencilerin derse ilişkin görüşlerinin sevgi*ilgi ve gereklilik*önem boyutlarında puan değerlerinin diğer liselerden mezun olanlara göre daha yüksek olduğu; endişe-korku boyutunda ise düşük olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak, mezun olunan lise türü değişkeninin öğrencilerin eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşlerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı nitelendirilebilir.

5. Eğitim Materyallerini Okuma Durumu Değişkenine Göre Ortaya Çıkan Bulgular

Araştırmada alt problemlere bağlı olarak öğrencilerin eğitim materyallerini okuma durumu değişkenine göre eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 10. Öğrencilerin Eğitim Psikolojisi Dersine İlişkin Görüşlerinin Faktöriyel Açından Ortalamalarının Eğitim Materyallerini Okuma Durumlarına Göre Dağılımı

Faktörler	Eğitim Materyalleri Okuma Durumları	N	Ort.	ss
İlgi*Sevgi	Hiç	27	45,25	5,56
	Çok nadir	63	44,84	5,11
	Ara sıra	115	45,97	5,11
	Çok sık	17	46,70	5,37
	Her zaman	7	51,42	7,74
	Toplam	229	45,79	5,351
Endişe*Korku	Hiç	27	33,77	10,33
	Çok nadir	63	33,47	8,920
	Ara sıra	115	32,24	9,79
	Çok sık	17	31,72	10,48
	Her zaman	7	27,00	10,01
	Toplam	229	36,71	9,77
Gereklilik*Önem	Hiç	27	42,44	3,93538
	Çok nadir	63	44,06	4,73448
	Ara sıra	115	43,53	3,71173
	Çok sık	17	44,11	3,46198
	Her zaman	7	46,00	9,38083
	Toplam	229	43,71	4,26046

Tablo 10’da öğrencilerin eğitim kitaplarını, dergilerini ve benzeri okuma materyallerini okuma durumlarına göre eğitim psikolojisi dersine olan görüşlerinin faktör bazında ortalamaları verilmiştir. Tabloda ortalamalar incelendiğinde, bu materyalleri hiç okumayan ile her zaman okuyan öğrencilerin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde, bu okuma materyallerini her zaman okuyan öğrencilerin ilgi*ilgi boyutunda Ort.=51,42 ve gereklilik*önem boyutunda Ort.=46,00 ve endişe*korku boyutunda ise Ort.=36,71 aritmetik ortalama değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Genel olarak tabloya bakıldığında öğrencilerin eğitim kitaplarını, dergilerini vb. materyalleri okuma durumları arttıkça bu derse ilişkin görüşlerinin olumlu yönde arttığı görülmüştür. Öğrencilerin okuduğu eğitim materyallerinin durumlarına göre derse ilişkin görüş ortalamaları arasında fark olup olmadığını ortaya koymak için tek yönlü

varyans analizi (ANNOVA) ile test edilmiş ve sonuçlar aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 11. Öğrencilerin Eğitim Materyallerini Okuma Durumlarına İlişkin Varyans Analizi (ANNOVA) Sonuçları

Faktörler	Değişimin Kaynağı	Kareler Toplamı	Kareler Toplamı	p	F
İlgi*Sevgi	Gruplar arası	304,997	6,71	,029*	2,74
	Gruplar içi	6225,763	1,346		
	Toplam	6530,760			
Endişe*Korku	Gruplar arası	797,907	9,34	,078	2,12
	Gruplar içi	21006,905	1,67		
	Toplam	21804,812			
Gereklilik*Önem	Gruplar arası	55,799	7,51	,045*	,765
	Gruplar içi	4082,751	1,923		
	Toplam	4138,550			

* $p < 0,05$

Tablo 11'deki verilere göre, öğrencilerin eğitim materyallerini okuma durumlarına göre eğitim psikolojisi dersine olan görüşlerinin ilgi-sevgi ve gereklilik-önem faktörleri arasında $p=0,05$ önem düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Tabloda eğitim kitaplarını, dergilerini ve benzeri okuma materyallerini hiç okumayan öğrenciler ile her zaman okuyan öğrenciler arasında sevgi-ilgi boyutunda ($p=0,029$) ve gereklilik-önem boyutunda ($p=0,045$) en yüksek ortalama değerlerine sahip olduğu ve aralarında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmüştür. Tabloda endişe ve korku boyutunda ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Sonuç olarak öğrencilerin eğitim materyallerini okuma durumları istenilen nitelikte ve düzeyde olması halinde derse ilişkin görüşlerinin ve tutumlarının olumlu olacağı kaygı düzeylerin ise az veya yok olacağı düşünülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada öğrencilerin eğitim psikolojisi dersine yönelik görüşleri ile cinsiyetleri ve okuduğu bölümler, bölümlerin öğretim durumu ve mezun olunan lise türü arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Çalışmada öğrencilerin eğitim kitaplarını, dergilerini ve benzeri okuma materyallerini okuma durumuna göre eğitim psikolojisi dersine olan görüşlerinin ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu anlamlı farklılık derse ilişkin görüşlerin sevgi-ilgi ve gereklilik-önem boyutları arasında olduğu tespit edilmiştir. Eğitim kitaplarını, dergilerini ve benzeri okuma materyallerini hiç okumayan öğrenciler ile her zaman okuyan öğrenciler arasında sevgi-ilgi ve gereklilik-önem faktörleri arasında bu anlamlı farklılığın ortaya çıktığı; endi-

şe-korku faktöründe ise anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür. Günümüzde eğitim psikolojisinin ve bilişsel bilimin eğitime büyük **katkılar** yapacağına dair inanışlar hala çok güçlüdür (Rosenfield,2008). Amerikan Milli Bilimler Akademisi Milli Mühendislik Akademisi ve Tıp Enstitüsü Konseyleri tarafından üyeleri belirlenen Amerikan Milli Araştırma Konseyi Yöneticiler Kurulu tarafından onaylayan ünlü **İnsanlar Nasıl Öğrenir: Beyin, zihin, tecrübe ve okul** adlı raporda, öğrenme biliminde son 30-40 yıldaki gelişmelerin eğitimde çok önemli sonuçlar olduğu **iddia edilir (Bransford, vd.,2000)**. Rapor, interdisipliner çalışan biliş bilimlerin öğretmenlerle çalışma hususunda daha çok zaman geçirdiklerini ve artık bilişsel bilimin arasındaki mesafenin kolaylıkla aşılabileceğini belirtir. Raporda öğrenme hakkında gelecekte daha çok **bileceğimiz şekilde müjde verilir. Bu iyimser yaklaşımlara göre eğitimdeki temel sorun öğrenme bilimindeki (psikoloji) araştırma bulgularının sınıf pratiğine aktarılmamasıdır.** Bir başka deyişle, sorun “üretici” psikologlar ile “müşteri” eğitimciler arasında sağlam bir ilişki kurulmamasıdır (Gür, 2010). Öğretmenlere ve öğretmen olacak adaylara düşen görev eğitim bilimleri disiplinlerine olumlu görüş, düşünce ve tutum geliştirerek kuramsal yapılarını etkili bir şekilde öğrenmek ve bu bağlamda bu kuramları mesleki icralarında verimli bir şekilde uygulamaktır.

Öğrencilerin derse ilişkin görüşlerinin bilinmesi öğretim elemanına öğretim süreci içerisinde yararlı olacağından öğrencilere eğitim öğretim yılının ikinci yarıyılı başında derse ilişkin tutum, görüş ve kaygı anketleri uygulanabilir. Öğretim elemanlarının öğrencilere sınıf içi etkileşiminde olumlu yönde görüş ve tutum geliştirici etkinliklerde ve davranışlarda daha fazla bulunması gerekir. Zira olumsuz görüş ve düşüncelerin değiştirilmesi işinin yükü öğretmenin omuzlarında olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

KAYNAKLAR

- Bacanlı, H.(2007). Eğitim Psikolojisi. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Başaran, İ.E.(1992). Eğitim Psikolojisi: Modern Eğitimin Psikolojik Temelleri. Gül Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Brandsford, J. D., v.d. (Ed.) (2000). How people learn: Brain, Mind, Experience, and School. Washington,D.C.: National Academy Press. (Expanded edition).
- Cevizci, A.(2010). Eğitim Sözlüğü. Ankara: Say Yayıncılık.
- Dönmezler, İ.(1997). Eğitim Psikolojisi. İzmir.E.Ü. Basımevi.
- Dönmezler, İ.(2000). Eğitim Psikolojisine Giriş. İzmir: E.Ü. Basımevi.
- Erden, M., Akman, Y. (2011).Eğitim Psikolojisi. Ankara: Arkadaş Yayıncılık.
- Ersanlı, K.(2007).Eğitim Psikolojisi ve Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri. E. Uzman(Ed.) Ankara. Lisans Yayıncılık.

- Kaya, A. & vd. (2007). Eğitim Psikolojisi. Malatya: PegemA Yayıncılık.
- Gage, N.L. Berliner, D.C. (1988). Educational Psychology (4th.Ed) Houston TX Houghton Mifflin.
- Gibson, J.T. and Chandler, L.A. (1998). Education Psychology. Boston Allyn Bacon İnc.
- Gür, B. S. (2010). Eğitimde psikolojinin tahakkümü. H.R. Açar (Ed.), Uluslararası Eğitim Felsefesi Kongresi: Küreselleşme Sürecinde Eğitim Sorunlarının Felsefi Boyutu (6-8 Mart 2009) içinde (ss. 515-520). Ankara: Eğitimciler Birliği Sendikası.
- Kaptan, S. (1998). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. , İstanbul: Nobel Yayıncılık, 12. Baskı.
- Rosenfield, S. (2008). Psychology and education, together again. Psychology in the Schools, 45(3), 257-259.
- Selçuk, Z. (1997). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Şafak Yayıncılık.
- Selçuk, Z. (2008). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Nobel Yayıncılık, 15. Baskı.
- Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar. Türk Psikolojisi Yazıları, 3(6) 49-74.
- Tanrıöğen, A. & diğerleri. (2007). Eğitim Bilimine Giriş. (Ekiz, D. & Durukan, H. (Ed.) İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Taşpınar, M. (2007). Kuramdan Uygulamaya Öğretim İlke ve Yöntemleri. Elâzığ. Data Yayıncılık.
- Ülgen, G. (1994). Lisans Öğretim Düzeyinde EBB 321 Eğitim Psikolojisi Dersinde Başarı Beklentisi ve Erişiyeye Düzeyleri. Ankara. Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi 10. 55-63
- Yavuz, K. (1986). Eğitim Psikolojisi Üzerine. Erzurum: Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi S.6
- Erişim: <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/ilahiyat/article/view/4566/4386>
- Yeşilyaprak, B. (2009). Eğitim Psikolojisi. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.